

# Den skenbara skoldebatten

Min dotter sitter och pluggar sin kemiläxa – snart är det prov. Hon har ingen lärobok. Hon har med sin mobil fått fota kapitlet, för andra klasser måste också ha kemiböckerna! Det är samma vecka som Jan Björklund lanserar att han vill tillsätta en internationell skolkommision för att utreda hur den svenska skolan ska gå vidare efter den usla PISA-rapporten.

Om man på nära håll följer vardagen i en vanlig kommunal högstadieskola, får man ibland rena överklighetskänslor av den intensiva skoldebatten i media. Och olika mer eller mindre högt flygande frågeställningar och förslag. För mig känns flera svar tämligen givna. Som att det inte är okej med 29 elever i klassen i alla ämnen, varje lektion. Inte halvklassen enda gång, inte ens under laborationer eller språkinläring. För barn med minsta koncentrationssvårighet är det en hopplös inläringssituation. Orsak: skolan har inte råd med undervisning i halvklass.

Eller som det här med bristen på ordenliga läroböcker. I stället gråa kopior ur olika böcker, i bästa fall hophäftade i rätt ordning och inte upp och ner utan åt samma håll hela häftet igenom. Av samma skäl. Skolan har inte råd med nya läroböcker, eller kan ens använda äldre klassuppsättningar. För när Lgr 11 infördes skulle gamla böcker ut och nya in. Fast dom inte fanns framme än. Men det är också så att man inte haft råd att förnya så snabbt som man borde för att alla elever ska få egna böcker.

**Det vore inga problem att jobba utan läroböcker**, om man hade en pedagogik som byggde mera på elevernas egna efterforskningar, att tillsammans med en eller flera kamrater göra egna arbeten kring Mesopotamien till exempel, eller transporter på land genom århundradena, var man hittar organiska föreningar eller vad som är skillnaden på demokrati

och diktatur. I en process av aktiv inlärning. Och fick redovisa på ett sätt där man tränar att också förmedla till andra på *olika* sätt vad man lärt sig, använda olika uttryckssätt t ex med inslag av både bild och musik, gestalta i anföranden eller med hjälp av digital teknik.

Men se det hör flumskolan till och nu gäller ordning och reda, dvs den kunskap som räknas finns i vissa utvalda böcker, i kapitel som ska betas av och pluggas in. Sen ska var och en redovisa vad som fastnat på ett prov, där resultatet ska bedömas individuellt och betygsätts. Det är ofta prov, i varje ämne hela tiden. Där man mäter det som går att mäta. För att sen betygsätta – det vore mera korrekt att tala om veckobetyg än terminsbetyg. Svenska elever är ständigt bedömda och sorterade. Du vet precis vem som är school-smart och prickar in höga betyg och hur bra eller dåligt det går för just dig.

Men i en pluggskola måste man ha ordentliga läroböcker. Egna böcker som man kan stryka under i, göra noteringar och egna kommentarer. Inte läsa från en liten bildruta i mobilen!

En skola som vill ha bra resultat måste skapa bra inlärningssituationer. Dvs mindre grupper och flera pedagoger. Det finns inga genvägar – om man menar allvar.

**De duktiga eleverna klarar det mesta**, även de senaste årens reformer. Det är de som inte är mönsterelever som blir svikna – om igen och hela tiden. Som sitter där med lösryckta delar av en svårbegriplig samtid, dåtid och verklighet, i ämne för ämne. T ex har Mesopotamien dykt upp som historia förra året, som religion för ett halvår sen och som språkhistoria nyligen – i stället för att flera ämnen samarbetar i större projekt. Men javisst ja, det var flum. Det – och att mäta kunskap på ett annat sätt än det som går att mäta – i skriftliga prov.

Jag gick i läroverket på 60-talet. Det var en elitskola, hälften var redan bortsållad till Centralskolan. Skillnaden mot nu var att vi hade lektorer som kunde sina ämnen och som

inte var så beroende av att förmedla sammanfattad, summarisk och ytlig kunskap – utan samband, sammanhang, bredd och djup. Det blev spännande att lyssna till och gavs plats för diskussioner. Fast betygshetsen låg som en våt filt över oss. Den där filten är tillbaka, men i en skola utan resurser. En skola som inte prioriteras – annat än i politiska utspel.

Men vem sa att skolan skulle vara kul? Att den skulle väcka elevernas nyfikenhet? Svaret mot en grundläggande mänsklig LUST att lära!

*Maria Wallin*

chefredaktör, socionom, gymnasielärare – och mamma